

חֲמוּרִים (ס"א דאִיִּבּוּגוּ) לְכַפֵּי־לֹון וְתִבַּר תּוֹקֵפֵהוֹן מִעֲלֵמָא,
וְאַפִּיק לְשׁוּר מִתַּמָּן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות יג) וַיִּקַּח
מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.

תָּא חַזִּי, כִּד אַתָּא שְׁמַעוֹן בְּקַדְמֵיתָא עַל הַהוּא
חֲמוּר, אַתְעַר עֲלֵיהוֹן דְּם דְּאַתְגַּזְרוּ, וּלְבַתַּר
וַיִּתְּרֵגוּ כָּל זָכָר. בְּגִזְוֵנָא דָּא עֲבַד קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
עַל יְדָא דְלֹוִי, דָּא מֹשֶׁה. בְּאִינוֹן חֲמוּרִים בְּמַצְרַיִם.
בְּקַדְמֵיתָא דְּם, וּלְבַתַּר (שמות יג) וַיִּתְּרֵגוּ יְיָ כָּל בְּכוֹר
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. הָכָא בְּהַאי חֲמוּר כְּתִיב, וְאֵת כָּל
חִילָם וְאֵת כָּל טַפָּם וְאֵת כָּל בְּהֵמָתָם וְגו'. הָתָם
בְּאִינוֹן חֲמוּרִים כְּתִיב, (שמות יב) כָּלִי כֶּסֶף וְכָלִי זָהָב
וְשִׁמְלֹת, וְכְתִיב, (שמות יב) וְגַם עֶרְב רַב עָלָה אֹתָם וְצֹאן
וּבָקָר וְגו'.

וְשִׁמְעוֹן וְלֹוִי, דָּא קָאִים לְגַבֵּי הַאי חֲמוּר, וְדָא

לשון הקודש

זו משה, באותם חמורים במצרים.
בהתחלה דם, אחר כך (ש) ויתרגו ה' כל
בכור בארץ מצרים וגו'. כאן בחמור
הזה כתוב, ואת כל חילם ואת כל טפם
ואת כל בהמתם וגו'. שם באותם
חמורים כתוב, (ש) כלי כסף וכלי זהב
ושמלות, וכתוב (ש) וגם ערב רב עלה
אתם וצאן ובקר וגו'.

ושמעון ולוי - זה עומד אצל החמור

שהתעורר לוי כמו מקדם ופזר אותם
החמורים ושהזנינו לכפות אותם, ושבר
כחם מהעולם, והוציא את השור משם.
זהו שכתוב (שמות יג) ויקח משה את
עצמות יוסף עמו.

בא ראה, בשבא שמעון בהתחלה על
אותו חמור, התעורר עליהם דם
שנמולו, ואחר כך ויתרגו כל זכר. כמו
זה עשה הקדוש ברוך הוא על ידי לוי,

קאים לגבי כל אינון חמורים, בלהו בעו לאשתתפא
 בהדיה דיעקב קדישא ואתתקנו לנשכא ליה, ואיהו
 בבגוי קאים לגבייהו ובייף לון תחותיה. השתא דעשו
 נשיד ליה ולבגוי, מאן יקום לגביה, יעקב ויוסף. דא
 מסטרא דא ודא מסטרא דא. דכתוב, (עובדיה א) והיה
 בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו':

ויסעו ויהי חמת אלהים על הערים אשר
 סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב. אמר
 רבי יוסי בלהו הו מתפנשי, וכד הו חגרי זייני
 קרבא הו מרתתי ושבקין לון, ובגין כך ולא רדפו
 אחרי בני יעקב:

הסירו את אלהי הנכר וגו'. הסירו את אלהי
 הנכר, אליו אינון דנטלו משכם מאני בספא
 ודהבא דהוה חקיק עלייהו טענא דלהון. רבי יהודה

לשון הקודש

ויסעו ויהי חמת אלהים על הערים
 אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני
 יעקב. אמר רבי יוסי, כלם היו
 מתפנסים, וכשהיו חוגרים פלי זין
 לקרב, היו מרתתים ועוזבים אותם, ולכן
 לא רדפו אחרי בני יעקב.

הסירו את אלהי הנכר וגו'. הסירו את
 אלהי הנכר - אלה הם שנטלו משכם

הזה, וזה עומד אצל כל אותם חמורים.
 כלם רצו להשתתף עם יעקב הקדוש
 ונתקנו לנשיד אותו, והוא בבגוי עומד
 לגביהם וכופה אותם תחתיו. עכשו
 שעשו נשיד אותו ואת בגויו, מי יקום
 מולו? יעקב ויוסף, זה מצד זה וזה מצד
 זה, שכתוב (עובדיה א) והיה בית יעקב אש
 ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו'.

אמר, טעונון הוּוּ מִכֶּסֶף וְדַהָבָא. וַיַּעֲקֹב אֶתְמִין לֹון
תַּמָּן, בְּגִין דְּלֹא יתְחַנּוּן מִסְטָרָא דְעִבּוּדָה זָרָה, דְּאָסִיר
לִיה לְבַר נָשׁ לְאַתְהֵי מַנִּיה לְעֵלְמִין.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָווּ אֲזִילִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי
חֲזַקְיָה לְרַבִּי יְהוּדָה, מָאִי דְכָתִיב, (שמואל ב יב) וַיִּקַּח
אֶת עֶטְרֵת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ כֶּפֶר זָהָב
וְאֶבֶן יִקְרָה וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד. וַתִּנְיָנוּ, שְׁקוּיָן בְּנֵי
עַמּוֹן מַלְכָּם שְׁמִיָּה. וְדָא הוּא עֶטְרֵת מַלְכָּם. מָאִי
טַעְמָא וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד. וּמָאִי טַעְמָא כְּתִיב שְׁקוּיָן.
דְּהָא בְּשָׂאָר טַעוּנוֹן עַמְמִיָּא עוּבְדֵי עִבּוּדָה זָרָה כְּתִיב
אֱלֹהֵי הָעַמִּים, אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֵל נִכְר, אֵל אַחַר,
וּבְהֵאִי אָמַר שְׁקוּיָן חַד.

אָמַר לִיה, וּבְכָל טַעוּנוֹן עַמְמִיָּא עוּבְדֵי עִבּוּדָה זָרָה
הָכִי קָרָא לֹון קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא, דְּכָתִיב, (דברים

לשון הקודש

עֶטְרֵת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ כֶּפֶר
זָהָב וְאֶבֶן יִקְרָה וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד.
וְשִׁנְיָנוּ, שְׁקוּיָן בְּנֵי עַמּוֹן מַלְכָּם שְׁמוֹ, וְזָהוּ
עֶטְרֵת מַלְכָּם. מָה הַטַּעַם וַתְּהִי עַל רֹאשׁ
דָּוִד, וּמָה הַטַּעַם פְּתוּב שְׁקוּיָן, שְׁתַּרִּי
בְּשָׂאָר אֱלֹהֵי הָעַמִּים עוּבְדֵי עִבּוּדָה זָרָה
כְּתוּב אֱלֹהֵי הָעַמִּים, אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֵל
נִכְר, אֵל אַחַר, וּבָזָה אָמַר שְׁקוּיָן אַחַד.
אָמַר לוֹ, וּבְכָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים עוּבְדֵי

כְּלֵי כֶּסֶף וְזָהָב שְׁתַּרִּי חֲקוּק עֲלֵיהֶם
עִבּוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
עִבּוּדָה זָרָה הִיוּ מִכֶּסֶף וְזָהָב, וַיַּעֲקֹב
הַטְּמִין אוֹתָם שָׁם כְּדִי שְׁלֹא יִהְיוּ מִצַּד
שֶׁל עִבּוּדָה זָרָה, שְׁאָסִיר לְאָדָם לְהַנּוֹת
מִמֶּנָּה לְעוֹלָמִים.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ הוֹלְכִים
בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה לְרַבִּי יְהוּדָה,
מָה זֶה שְׁכָתוּב (שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֶת

(כג) וַתִּרְאוּ אֶת שְׁקוּצֵיהֶם וְאֶת גְּלוּלֵיהֶם. וַמָּה דֹאמַר וַיִּקַּח אֶת עֲטֹרַת מַלְכָּם, דְּאִיהוּ מַלְכוּם, חָכִי הוּא וּדְאִי. אֲלֵא אִיתִי הַגַּתִּי עַד דְּלֵא אַתְגִּיר, כְּדִין אִיהוּ תִּבְר לָהּ לְהַהוּא עֲטֹרַת דְּאִיהוּ מַלְכוּם, הַהוּא דִּיּוֹקְנָא דְחֻקִּיק עֲלָהּ וּפְנִים לָהּ. כְּדִין אִיהוּ עֲבַד לָהּ הוּתַר לְאַתְהֵי מְנָה וְהוּת עַל רִישִׁיָּהּ. וְתָא חֲזִי, שְׁקוּץ בְּנֵי עַמּוּן, חַד חוּיָא בְּסוּרְטָא חָזָה חֻקִּיק עַל הַהוּא כְּתָרָא, וּבְגִין כַּךְ אֶקְרִי שְׁקוּץ זוֹהֵמָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הִסִּירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכְר, אֲלֵיךְ שְׂאֵר נְשִׁין דְּחָזוּ מִיִּתִּי בְּגוּיָהוּ כָּל נְבוֹזְבֹן דְּלַחֲזוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּתְּנוּ אֶל יַעֲקֹב אֶת כָּל אֱלֹהֵי הַנֹּכְר. אֲלֵיךְ נְשִׁין, כָּל נְבוֹזְבֹן וְכָל מַעֲזוֹן דְּדַחֲבָא וְכִסְפָּא. וַיִּטְמְוּן אוֹתָם יַעֲקֹב, בְּגִין דְּלֵא (דף קנג ע"ב) יִתְהַנּוּן מִסְטָרָא דְעַבּוּדָה זָרָה כָּלֵל.

לשון הקודש

ובא וראה, שקוץ בני עמון, נחש אחד בחקיקה עסקה היה חקוק על אותו כתר, ולכן נקרא שקוץ, זהמא.

רבי יצחק אמר, הסירו את אלהי הנכר – אלו שאר נשים שהיו מביאות בתוכן כל עדויהן, ועל זה כתוב ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר, אלו נשים וכל עדוים וכל עבודה זרה של זהב וכסף. ויטמן אותם יעקב, כדי שלא יהנו מצד

עבודה זרה כך קרא להם הקדוש ברוך הוא, שכתוב (דברים כג) ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם. ומה שאמר ויקח את עטרת מלכם, שהוא מלכום – כך הוא ודאי. אלא אפי הגתי, עד שלא התגיר, אז הוא שבר את אותה עטרת של אותו מלכום, אותה דמות שחקוקה עליה ופנים אותה, אז הוא עשה אותה הפת לקנות ממנה, והיתה על ראשו.

תָּא חַוִּי, דִּיעֲקֹב גְּבֵר שְׁלִים בְּכֹלֵא הָוָה, וְהָוָה
 מִתְדַבֵּק בֵּיהּ בְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב,
 וְנִקְוֵמָה וְנַעֲלָה בֵּית אֵל וְאַעֲשֶׂה שֵׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל
 הָעֹנֶה אוֹתִי בַּיּוֹם צָרְתִי וַיְהִי עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
 הִלְכְּתִי, מִיַּד וַיִּתְּנוּ אֵל יַעֲקֹב. מִכָּאן דְּבָעֵי בַר נָשׁ
 לְשַׁבְּחָא לְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹאֲדָאָה לִיהּ עַל נַסִּין
 וְעַל טְבָאן דְּעֵבֵד עִמֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְהִי עִמָּדִי
 בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְּתִי.

תָּא חַוִּי, בְּקֹדְמִיתָא כְּתִיב וְנִקְוֵמָה וְנַעֲלָה בֵּית אֵל
 וְגו', אַכְּלִיל בְּנֵוֵי בְּחֵדִיָּה. וְלִבְתָר כְּתִיב וְאַעֲשֶׂה
 שֵׁם מִזְבֵּחַ וְלֹא כְּתִיב וְנַעֲשֶׂה. דְּאַפִּיק לֹון מִכְּלָלָא
 דָּא, מָאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּעֵלִיָּה הָוָה מְלָח. יַעֲקֹב
 אֲתִקִּין תְּפִלַּת עֲרַבִית, וְדָאֵי. וְאִיהוּ עֵבֵד מִדְּבַחָא
 וְעֵלִיָּה הָוָה מְלָח, וּבְגִין דְּאִיהוּ עֵבֵר כָּל אֵינֹון עֲקָתִין

לשון הקודש

שְׁכַתוֹב וַיְהִי עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְּתִי.
בא ראה, בהתחלה כתוב וְנִקְוֵמָה
 וְנַעֲלָה בֵּית אֵל וְגו', הַכְּלִיל בְּנֵוֵי עֵמוֹ,
 וְאַחַר כֵּן כְּתוּב וְאַעֲשֶׂה שֵׁם מִזְבֵּחַ, וְלֹא
 כְּתוּב וְנַעֲשֶׂה, שְׁהוּצִיא אוֹתָם מִכְּלָל זֶה.
 מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁעָלִיו הָיָה הַדָּבָר.
 יַעֲקֹב תִּקֵּן תְּפִלַּת עֲרַבִית וְדָאֵי, וְהוּא
 עָשָׂה מִזְבֵּחַ וְעָלִיו הָיָה הַדָּבָר, וּמִשּׁוּם
 שֶׁהוּא עֵבֵר כָּל אוֹתָן צְרוּת מִיּוֹם שֶׁפָּרַח

שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה כָּלָל.
בא ראה שֶׁיַעֲקֹב אִישׁ שְׁלֵם כָּל הָיָה,
 וְהָיָה נִדְבֵק בְּקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. מַה
 כְּתוּב? וְנִקְוֵמָה וְנַעֲלָה בֵּית אֵל וְאַעֲשֶׂה
 שֵׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הָעֹנֶה אוֹתִי בַּיּוֹם צָרְתִי
 וַיְהִי עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְּתִי. מִיַּד -
 וַיִּתְּנוּ אוֹת יַעֲקֹב. מִכָּאן שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם
 לְשַׁבְּחָא אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִהְיוֹת
 לוֹ עַל נַסִּים וְעַל טוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמוֹ, וְהוּ

מִן יוֹמָא דְעָרְק קַמִּיה דְאַחוּתָּהּ. דְכַתִּיב וַיְהִי עִמָּדֵי
 בְּדַרְדָּךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתִּי, וְאֵינּוֹן אָתּוּ לְבַתֵּר לְעֵלְמָא. וְעַל
 דָּא לָא אָעִיל לֹוֹן בְּהַדְרִיהּ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מִכָּאֵן
 מָאן דִּיתְעַכִּיד לִיה נִסָּא, אִיהוּ בָעֵי לְאוּדָאָהּ. מָאן
 דְאַכִּיל נַחְמָא בְּפִתּוּרָא, אִיהוּ בָעֵי לְבִרְכָא, וְלָא
 אַחֲרָא דְלָא אָכִיל מִיּוּדֵי:

וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וְגו', תָּא חֲזִי, פְּתִיב וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ,
 וְלָא פְּתִיב (בְּהַנִּי מְדַבְּרִין) דְאַסִּיק עֲלֵיה נִסְכִּין וְעַלְלוּן.
 אֶלָּא בְּגִין דְאַתְקִין תְּהוּא דְרַגָּא דְאַתְחִזִּי לְאַתְתְּקִנָּא.
 מִזְבֵּחַ לִי, לְאַתְקִנָּא דְרַגָּא תְתָאָה לְחַפְרָא לִיה בְּדְרַגָּא
 עֲלָאָה, וְעַל דָּא וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ דָּא דְרַגָּא תְתָאָה. לִי
 דָּא דְרַגָּא עֲלָאָה. וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל בֵּית אֵל, שְׂמָא
 דָּא כְּשֵׁמָא עֲלָאָה. בְּגִין דְכַד אַתְנַהֲרָא כְדִין פְּאָמָה
 בְּתַתָּה וְכִלָּא חַד.

לשון הקודש

המזבחות שהעלה עליו נסכים ועולות,
 אלא משום שתקן אותה ברגה הראויה
 להתתקן. מזבח לה', לתקן ברגה
 תחתונה לחברה בדרגה עליונה, ועל
 זה ויבן שם מזבח - זו ברגה תחתונה.
 לה' - זו ברגה עליונה. ויקרא למקום
 אל בית אל - שם זה פשם העליון,
 משום שפשהאירה מהאם, אז פאמה
 בתה והכל אחר.

מלפני אחיו, שכתוב ויהי עמדי בדרך
 אשר הלכתי, והם פאו אחר כך
 לעולם, ועל זה לא הכנים אותם עמו.
 רבי אלעזר אמר, מכאן מי שנעשה לו
 גם, צריך להודות. מי שאוכל לחם
 בשלחן, הוא צריך לברך, ולא אחר
 שלא אכל דבר.

ויבן שם מזבח וגו'. בא ראה, כתוב
 ויבן שם מזבח, ולא כתוב ובאלו

כִּי שָׁם נִגְלוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים, בְּגִין דְּאִינוּן לָא
 אֲשַׁתְּכַחוּ אֶלָּא בְּשִׁכְנֵתָא, דְּהָא שְׁבַעִין חֲזוּ
 דְּאִינוּן מִשְׁתַּכְּחֵי תְדִיר בְּהַדֵּי שְׁכִינְתָא, וְשְׁבַעִין
 קַתְדָרְאֵי סַחְרֵינִיה דְּשְׁכִינְתָא. וְעַל דָּא כִּי שָׁם נִגְלוּ
 אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים בְּאַתְרָא דָּא דְּאַתְגְּלִיא, דְּהָא כְּתִיב
 וְהִנֵּה יְיָ נֹצֵב עָלָיו:

וַיַּעַל מֵעָלְיוּ אֱלֹהִים בְּמָקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱתוֹ, רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אָמַר, מִפְּאֵן דְּאַתְעֵבִיד רְתִיבָא קַדִּישָׁא
 בְּהַדֵּי אֲבָהֵן. וְתָא חֲזוּ, יַעֲקֹב אִיהוּ רְתִיבָא קַדִּישָׁא
 עֲלָאָה דְּקִיּוּמָא לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא, וְאִיהוּ רְתִיבָא
 בְּלַחְדוּדֵי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיַּעַל מֵעָלְיוּ אֱלֹהִים.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים ד) כִּי מִי גֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים
 קְרוֹבִים אֵלָיו כִּי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו.
 תָּא חֲזוּ, בְּמַה אֵינוּן תְּבִיבִין יִשְׂרָאֵל קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִידֵךְ

לשון הקודש

אתו. רבי שמעון אמר, מפאן שנעשה
 מרפכה קדושה עם האבות. ונא
 וראה, יעקב הוא מרפכה קדושה
 עליונה שעומדת להאיר ללבנה, והוא
 מרפכה לבדו. והו שפתוב ויעל מעליו
 אלהים.

פתח ואמר, (דברים ד) כי מי גוי גדול
 אשר לו אלהים קרבים אליו בכל

כי שם נגלו אלו האלהים - משום
 שהם לא נמצאים אלא בשכינה, שהרי
 שבעים היו שהם נמצאים תמיד עם
 השכינה, ושבעים קתדראות סביב
 השכינה, ועל זה כי שם נגלו אלו
 האלהים, במקום זה שהתגלה, שהרי
 כתוב והנה ה' נצב עליו.

ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר

הוא, דלית לך עם ולישן בכל עמין עובדי עבודה זרה דעלמא דאית ליה אלהא דישמע לון, כמה דקדשא בריך הוא זמין לקבלא צלותהון ובעותהון דישראל בכל שעתא דאצטריך לון למשמע צלותא דאינון בעאן, בנין ההוא דרנא דלהון.

תא חזי, יעקב, קרי ליה קדשא בריך הוא, ישראל. דכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך. ויקרא את שמו, מאן ויקרא, דא שכנינתא. כמה דאת אמר ויקרא אל משה. ויאמר לו אלהים. לעיל אוקימנא ישראל דהא אשתלים בכלא כדקא יאות, וכדין אסתלק בדרגיה ואשתלים בשמא דא, ועל דא ויקרא את שמו ישראל והא אתמר.

לשון הקודש

בא ראה, הקדוש ברוך הוא קרא ליעקב ישראל, שכתוב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ויקרא את שמו. מי ויקרא? זו שכניה, כמו שנאמר ויקרא אל משה. ויאמר לו אלהים, למעלה בארנו שהרי נשלם בכל פראוי, ואז התעלה בדרגתו ונשלם בשם זה, ועל זה ויקרא את שמו ישראל, והרי נתבאר.

קראנו. אליו בא ראה כמה הם חביבים לישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שאין לך עם ולשון בכל העמים עובדי עבודה זרה שבעולם שיש לו אלוה שישמע אותם כמו שהקדוש ברוך הוא מזמן לקבל תפלות ובקשות של ישראל בכל שעה שהם צריכים להשמיע תפלה שהם רוצים בשביל אותה דרגה שלהם.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ אוֹלֵי בְּאֶרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וַדָּאֵי הָא דְאִמְרַתְּ דִּיעֲקֹב שְׁלִימָא דְאִבְהֵן אִיהוּ, וְאִיהוּ אֶחִיד לְכָל סְטָרִין, וְקָרָא שְׁמִיהּ יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ. וּכְתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. אֲמַאי אֶהְדֵּר קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא וְקָרָא לִיהּ יַעֲקֹב בְּכַמְּהָ זְמַנִּין, וּכְלָא קְרוּן לִיהּ יַעֲקֹב בְּמַלְחָמַתְּ מִיָּן. אִי הָבִי, מַהוּ וְלֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב.

אָמַר לִיהּ, שְׁפִיר קָא אִמְרַתְּ. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה)
 (מב) יי בגבור יצא באיש מלחמות יעיר
 קנאה, האי קרא אוקמיה. אבל תא חזי, בגבור
 יצא, גבור מיבעי ליה. באיש מלחמות, איש
 מלחמות מיבעי ליה.

אֵלָּא הָא אֶתְמַר יִי בְּכָל אֶתְר רַחֲמֵי אִיהוּ, וַדָּאֵי (דד)

לשון הקודש

מקדם? אם כן, מה זה ולא יקרא שםך עוד יעקב?

אָמַר לוּ, יָפֵה אִמְרַתְּ. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה)
 מה ה' בגבור יצא באיש מלחמות יעיר
 קנאה, פסוק זה פרשוהו. אבל בא ראה,
 בגבור יצא? גבור צריך לכתוב! באיש
 מלחמות? איש מלחמות צריך לכתוב!
 אֵלָּא הָרִי גַתְפָּאֵר, ה' בְּכָל מְקוֹם זֶה
 רַחֲמִים, וַדָּאֵי שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁמוֹ

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים
 בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וַדָּאֵי
 מַה שְׁאִמְרַתְּ שִׁיעֲקֹב בְּחִיר הָאֲבוֹת הוּא,
 וְהוּא אֶחָד לְכָל הַצְּדִידִים, וְקָרָא שְׁמוֹ
 יִשְׂרָאֵל, וּכְתוּב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד
 יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ, וּכְתוּב
 וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל, לָמָּה תוֹר
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְקָרָא לוֹ יַעֲקֹב בְּכַמְּהָ
 פְּעָמִים, וְהַבֵּל קָרָאוּ לוֹ יַעֲקֹב כְּמוֹ

קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, יי שְׁמִיָּה אִיהוּ, דְּכַתִּיב, (ישעיה
 מב) אָנִי יי הוּא שְׁמִי, וְחַמִּינָן דְּלִזְמִינָן אֶתְקַרֵּי שְׁמִיָּה
 אֱלֹהִים וְהוּא דִּינָא בְּכָל מְקוֹם. אֲלָא בְּזַמְנָא דְּאֶסְגִּיאוּ
 זְכָאִין בְּעֵלְמָא, יי שְׁמִיָּה וְאֶתְקַרֵּי בְּשֵׁמָא דְּרַחֲמֵי.
 וּבְזַמְנָא דְּאֶסְגִּיאוּ חִיבִין בְּעֵלְמָא, אֱלֹהִים שְׁמִיָּה
 וְאֶתְקַרֵּי בְּשֵׁמָא דְּאֱלֹהִים. כִּד בְּזַמְנָא דִּיעֲקֹב לָא הָוָה
 בֵּין שְׁנַאִין וְלָא הָוָה בְּאַרְעָא אַחְרָא, קָרִי לִיהּ יִשְׂרָאֵל.
 וְכִד הָוָה בֵּין שְׁנַאִין, אִזּוּ בְּאַרְעָא אַחְרָא קָרִי לִיהּ יַעֲקֹב.
 אָמַר לִיהּ, עַדִּיין לָא אֶתֵּי־שָׁבָא מְלָה. דְּכַתִּיב לָא
 יִקְרָא, וְהָא אֲנִי קָרִינָן לִיהּ. וּמַאי דְּאֶמְרַת
 דְּכִד הָוָה בֵּין שְׁנַאִין אִזּוּ בְּאַרְעָא אַחְרָא קָרִי לִיהּ
 יַעֲקֹב. תָּא חַזֵּי, כְּתִיב, (בראשית לז) וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ
 מִגְדֹּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וְהָא לָא הָוָה בְּאַרְעָא אַחְרָא.
 אָמַר לִיהּ, הָא בְּקַדְמִיתָא אֶתְמַר, כְּמָה דְּקוּדְשָׁא

לשון הקודש

שְׁנַאִים אִזּוּ בְּאַרְעָא אַחְרָת, קָרָא לוּ יַעֲקֹב.
 אָמַר לוּ, עַדִּין לָא הִתְיַשְׁבַּת הַדְּבָר
 שְׁכִתּוּב לָא יִקְרָא, וְהָרִי אָנּוּ קוּרְאִים לוּ.
 וּמָה שְׁאֶמְרַת שְׁכִשְׁהִיָּה בֵּין שְׁנַאִים אִזּוּ
 בְּאַרְעָא אַחְרָת קָרָא לוּ יַעֲקֹב – בַּא רְאֵה,
 כְּתוּב (בראשית לז) וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגְדֹּרֵי
 אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וְהָרִי לָא הָיָה בְּאַרְעָא
 אַחְרָת?

אָמַר לוּ, הָרִי בְּתַחֲלָה נֶאֱמַר כְּמוֹ

הוּא ה', שְׁכִתּוּב (ישעיה מב) אָנִי ה' הוּא
 שְׁמִי. וְרִאִינוּ שְׁלִפְעִים נִקְרָא שְׁמוֹ
 אֱלֹהִים, וְהוּא דִּין בְּכָל מְקוֹם. אֲלָא בְּזַמְנָן
 שְׁמַתְרַבִּים הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם, ה' שְׁמוֹ,
 וְנִקְרָא בְּשֵׁם הַרְחָמִים. וּבְזַמְנָן שְׁמַתְרַבִּים
 הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם, אֱלֹהִים שְׁמוֹ, וְנִקְרָא
 בְּשֵׁם אֱלֹהִים. כִּד בְּזַמְנָן שְׁיַעֲקֹב לָא הָיָה
 בֵּין שְׁנַאִים וְלָא הָיָה בְּאַרְעָא אַחְרָת,
 קָרָא לוּ יִשְׂרָאֵל. וְכַאֲשֶׁר הָיָה בֵּין

בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנֵין אֲתִקְרִי יְיָ, וְלְזַמְנֵין אֲתִקְרִי אֱלֹהִים.
 הָכִי נָמִי לְזַמְנֵין אֲקִרִי יִשְׂרָאֵל וְלְזַמְנֵין אֲקִרִי יַעֲקֹב
 וְכֹלֵא בְּדַרְגֵין יְדִיעֵן. וְמַה דְּאֲתִמָּר לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ
 עוֹד יַעֲקֹב, לְאֲתִישָׁבֵא בְּשֵׁמָא דָּא.

אָמַר לִיה, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, (בראשית יז) וְלֹא יִקְרָא
 עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם.
 אָמַר לִיה, הָתָם כְּתִיב וְהָיָה. וְעַל דָּא קָיִמָּא בְּהַהוּא
 שְׁמָא. אֲבָל הָכָא לֹא כְּתִיב וְהָיָה, אֶלָּא כִּי אִם יִשְׂרָאֵל
 יִהְיֶה שְׁמֶךָ. וְלֹא כְּתִיב וְהָיָה שְׁמֶךָ יִשְׂרָאֵל, וְאִפְּלוּ
 בְּזַמְנָא חָדָא סֵינִי לִיה, כָּל שְׁכָן דְּלְזַמְנֵין כָּךְ וְלְזַמְנֵין
 כָּךְ. וְכֵד אֲתַעֲטְרוּ בְּגוּי בְּכֹהֲנֵי וְלִיּוּאֵי וְאִסְתַּלְקוּ
 בְּדַרְגֵין עֲלָאִין, כִּדִין אֲתַעֲטְר בְּשֵׁמָא דָּא תְּדִיר.

עַד דִּהּוּ אֲזִלִי, אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר,
 הָא אֲתִמָּר דְּכֵד מִיתַת רַחֵל נְטֹלָא בֵּיתָא

לשון הקודש

זו עומד באותו שם, אבל כאן לא
 כתוב והיה, אלא כי אם ישראל יהיה
 שְׁמֶךָ, ולא כתוב והיה שְׁמֶךָ יִשְׂרָאֵל,
 ואפלו בפעם אחת מספיק לו, כל שכן
 שלפעמים כָּךְ ולפעמים כָּךְ.
 וכשהתעטרו בגווי בכהנים ולוים
 והתעלו בדרגות עליונות, אז התעטר
 בשם זה תמיד.

עד שהיו הולכים, אמר לו רבי יוסי

שהקדוש ברוך הוא לפעמים נקרא הו'
 ולפעמים נקרא אֱלֹהִים, כָּךְ גַּם
 לפעמים נקרא יִשְׂרָאֵל ולפעמים נקרא
 יַעֲקֹב, והכל בדרגות ידועות. ומה
 שנאמר לא יקרא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב,
 להתישב בשם זה.

אמר לו, אם כָּךְ, הרי כתוב (שם ט) וְלֹא
 יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ
 אֲבָרָהֶם. אמר לו, שם כתוב והיה, ועל

מֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לְאַתְתַּקְנָא בְּתַרִּיסַר שַׁבְּטִין כְּדָקָא
 יְאוּת. אַמַּאי מִיַּתת רַחֵל מִיַּד, אָמַר לִיה, הָא
 לְמַהוּי שְׁכִינְתָא מְתַעֲטָרָא כְּדָקָא יְאוּת וְלְמַהוּי אִם
 הַבְּנִים שְׂמַחָה וּבִיה שְׂרִיא (לְעִילָא) לְנִטְלָא בֵּיתָא
 וְלְאַתְתַּקְנָא. וְעַל דָּא בְּנִימִין הוּא תְּדִיר בְּמַעֲרַב
 וְלֹא בְּסִטְרָא אַחְרָא.

וּבִיה שְׂרִיא לְאַתְתַּקְנָא בְּתַרִּיסַר שַׁבְּטִין, וּבִיה שְׂרִיא
 מְלֻכוֹתָא דְרַקִּיעָא לְאַשְׁתְּמוֹדְעָא בְּאַרְעָא. וְרִזָּא
 דָּא, בְּכָל שִׁירוֹתָא דְאַתִּיא לְאַשְׁתְּמוֹדְעָא בְּקִשְׁוֵי אִיהוּ,
 וְעַל דָּא אִית בָּהּ דִּינָא דְמוֹתָא וּמַתְּפִין אֶת־יְשֻׁבַת.

הָכָא כִּד בְּעָא לְאַתְתַּקְנָא וְלְנִטְלָא בֵּיתָא אֶתְעַבִּיד
 דִּינָא בְּרַחֵל וּבְתַר כֵּן אֶתְתַּקְנַת לְאַת־יְשֻׁבָא. כִּד
 בְּעָא לְאַשְׁתְּמוֹדְעָא מְלֻכוֹתָא בְּאַרְעָא שְׂרִיא בְּדִינָא.
 וְלֹא אֶת־יְשֻׁבַת מְלֻכוֹתָא בְּדוּכְתָא כְּדָקָא יְאוּת עַד

לשון הקודש

ובו שורה להתקן בשנים עשר
 שבטים, ובו שורה מלכות הרקיע
 להודע בארץ. וסוד זה, שכל התחלה
 שבאה להתודע, היא בקשיות, ועל זה
 יש בה דין של מות ומשם מתישבת.
 כאן פשוטה להתקן ולטל הבית,
 נעשה דין ברחל, ואחר כך התקנה
 להתישב. פשרצה להודיע מלכות

לרבי נתפאר, הרי נתפאר שפשמה
 רחל, נטלה הבית מי שאריוך להתקן
 בשנים עשר שבטים פראוי. למה מטה
 רחל מיד? אמר לו, הרי להיות שכינה
 מתעטרת פראוי ולהיות אם הבנים
 שמחה, ובו שורה ולמלה לטל הבית
 ולהתקן. ועל זה בנימין הוא תמיד
 במערב ולא בצד אחר.

דְּאֶתְעַר דִּינָא בְּשָׂאוֹל לְפָנִים עוֹבְדוּי, וּלְבַתֵּר אֶתִּישְׁבַת
מְלֻכוֹתָא וְאֶתִּתְקַנְתָּ.

תָּא חַזִּי, כָּל שִׁירוֹתָא תְּקִיף וּלְבַתֵּר נִיחָא. בְּרֵאשׁ
הַשָּׁנָה שִׁירוֹתָא תְּקִיף. דְּכָל עֲלָמָא אֶתְדִן כָּל
חַד וְחַד לְפָנִים עוֹבְדוּי, וּלְבַתֵּר נִיחָא סְלִיחָה וְכַפּוּרִי.
בְּגִין דִּשִׁירוֹתָא אִיהוּ מְשֻׁמָּאלָא וְעַל דָּא דִּינֵי תְּקִיפּוֹן,
וּלְבַתֵּר אֶתְעַר יְמִינָא וְעַל דָּא חַזִּי נִיחָא.

וּלְזַמְנָא דְּאֶתִּי זְמַן קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְאֶתְעַרָא
בְּנִיחָא עַל שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, וּלְבַתֵּר יִתְתַקַּף עֲלֵיהוּ בְּדִינָא קְשִׁיא.
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה מב) יִי בְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ
מִלְחָמוֹת יַעִיר קְנָאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו
וַתִּגְבֹּר. יִי בְּקִדְמִיתָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, וּלְבַתֵּר בְּגִבּוֹר וְלֹא
גִבּוֹר. וּלְבַתֵּר בְּאִישׁ מִלְחָמוֹת וְלֹא אִישׁ מִלְחָמוֹת.

לשון הקודש

משמאל, ועל זה דיניו קשים, ואחר כך
מתעורר הימין, ועל זה נעשית נוחה.
ולעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא
להתעורר בשלוח על שאר עמים
עובדי כוכבים ומזלות, ואחר כך
יתחזק עליהם בדין קשה. זהו שכתוב
(ישעיה מב) ה' בגבור יצא באיש מלחמות
יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו
ותגבר. ה' בתחלה, שהוא רחמים,

בארץ, שורה בדין, ולא מתישבת
המלכות במקום פראוי עד שמתעורר
דין בשאול לפי מעשיו, ואחר כך
התישבה המלכות ונתקנה.
בא ראה, כל התחלה קשה ואחר כך
נוחה. בראש השנה ההתחלה קשה,
שכל העולם גדון כל אחד ואחד לפי
מעשיו, ואחר כך נוחה, סליחה
וכפורים. משום שהראשית היא

לְבַתָּר אֶתְגַּלִּי תִקְפָּא עַל־יְהוּ וַיִּתְתַּקֵּף לְשִׁיצָאָה לֹון,
 דְּכַתִּיב יָרִיעַ אַף יִצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְנַבֵּר. וְכַתִּיב,
 וַיֵּצֵא יי וְנָלַחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם בַּיּוֹם הַלְחָמוֹ בַּיּוֹם
 קָרֵב. וְכַתִּיב, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוֹם חֲמוּץ בַּגָּדִים
 מִבְּצָרָה וְגו':

וַיְהִי בַּעֲצַת נַפְשָׁה כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן אוֹנִי
 וְאָבִיו קָרָא לוֹ בְּנִימֵן. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר,
 טוֹב יי לְמַעוֹז בַּיּוֹם צָרָה וַיִּדַע חֲסִי בּוֹ. וַפָּאָה
 חוֹלְקִיָּה דְּבַר נָשׁ דְּאֶתְתַּקֵּף בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּגִין דְּתוֹקְפָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ תִקְפָּא,
 וְאוֹקְמוּהָ טוֹב יי, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים קמ"ה) טוֹב יי
 לְכָל. לְמַעוֹז, דָּא הוּא תִקְפָּא דְּאֵית בֵּיהּ יְשׁוּעוֹת.
 דְּכַתִּיב, (תהלים כח) וּמַעוֹז (דף קע"ד ע"ב) יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא.

לשון הקודש

שְׁמוֹ בֶן אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ בְּנִימֵן.
 רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (נחום א) טוֹב ה'
 לְמַעוֹז בַּיּוֹם צָרָה וַיִּדַע חֲסִי בּוֹ. אֲשֶׁרִי
 חִלְקוֹ שֶׁל הָאִישׁ שְׁמֵתִחוּק
 בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּשִׁבִיל שְׁהִתְחַק
 שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא חֲזֵק,
 וּבְאֲרוּחוֹ טוֹב ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמ"ה)
 טוֹב ה' לְכָל. לְמַעוֹז - זֶהוּ חֲזֵק שֵׁישׁ בּוֹ
 יְשׁוּעוֹת, שְׁכַתוֹב (שם כח) וּמַעוֹז יְשׁוּעוֹת
 מְשִׁיחוֹ הוּא. בַּיּוֹם צָרָה - בַּיּוֹם שֶׁל

וְאַחַר כֵּן כְּגִבּוֹר וְלֹא גִבּוֹר, וְאַחַר כֵּן
 כְּאִישׁ מְלַחְמוֹת וְלֹא אִישׁ מְלַחְמוֹת,
 אַחַר כֵּן יִתְגַּלֶּה הַחֲזֵק עֲלֵיהֶם וַיִּתְחַזַּק
 לְהַשְׁמִיד אוֹתָם, שְׁכַתוֹב יָרִיעַ אַף
 יִצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְנַבֵּר, וְכַתוּב (זכריה יד)
 וַיֵּצֵא ה' וְנָלַחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם בַּיּוֹם
 הַלְחָמוֹ בַּיּוֹם קָרֵב, וְכַתוּב (ישעיה סג) מִי
 זֶה בָּא מֵאֲדוֹם חֲמוּץ בַּגָּדִים מִבְּצָרָה
 וְגו'.

וַיְהִי בַּעֲצַת נַפְשָׁה כִּי מָתָה וַתִּקְרָא

בְּיוֹם צָרָה, בְּיוֹמָא דְעָקוּ דְעָקוֹן שְׂאֵר עַמּוּיִן לְיִשְׂרָאֵל.
 תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב (משלי כד) הַתְּרַפִּית בְּיוֹם צָרָה צַר
 כְּחֻכָּה. מָאֵי הַתְּרַפִּיתָ. מָאֵן דְּאִתְרַפִּי יְדוּי
 מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא לְאִתְתַּקְפָּא בֵּיהּ. וְהִיךְ יִתְקַף
 בַּר נָשׁ בֵּיהּ בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְקִיף בְּאוּרֵייתָא.
 דְּכָל מָאֵן דְּאִתְתַּקַּף בְּאוּרֵייתָא, אִתְתַּקַּף בְּאִלְנָא
 דְּחַיִּי. כְּבִיכּוּל יַחַב תְּקַפָּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְאִתְתַּקְפָּא.
 וְאֵי הוּא יִתְרַפִּי מְאוּרֵייתָא, מַה כְּתִיב הַתְּרַפִּיתָ. אֵי
 אִיהוּ אִתְרַפִּי מִן אוּרֵייתָא בְּיוֹם צָרָה צַר כְּחֻכָּה,
 בְּיוֹמָא דִּיִּתִּי לִיהּ עָקוּ, כְּבִיכּוּל דְּחִיק לָהּ לְשִׁכְנֵתָא
 דְּאִיהוּ חִילָא דְעֵלְמָא.

דְּבַר אַחַר צַר כְּחֻכָּה, תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ
 אִתְרַפִּי מְאוּרֵייתָא וְאִזִּיל בְּאַרְחָא דְלֹא כְּשָׂרָא,
 כְּמַה בְּעָלִי דְּבָבוּ וְמִינִין לִיהּ לְמַהוּי לִיהּ קְטִיגוּרִין

לשון הקודש

ישראל להתחזק. ואם הוא יתרפה מהתורה מה פתובה? התרפית. אם הוא התרפה מן התורה - ביום צרה צר כחכה. ביום שתבא לו מצוקה, כביכול דוחק את השכינה שהיא כחו של העולם.

דְּבַר אַחַר צַר כְּחֻכָּה - פֵּא רְאֵה, בְּשַׁעֲתָא שְׂפִן אָדָם מִתְרַפָּה מִן הַתּוֹרָה וְהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ לֹא כְּשָׂרָה, כְּמַה בְּעָלִי

מצוקה שמציקים שאר העמים לישראל?

פֵּא רְאֵה מַה פְּתוּבָא, (משלי כד) הַתְּרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צַר כְּחֻכָּה. מַה זֶה הַתְּרַפִּיתָ? מִי שְׂמֵרְפָה יְדִיו מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא לְהִתְחַזֵּק בּוֹ. וְאִיךְ יִחְזִיק הָאָדָם בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? יִחְזִיק בַּתּוֹרָה. שְׂכַל מִי שְׂמַחְזִיק בַּתּוֹרָה, מִחְזִיק בְּעֵץ הַחַיִּים, כְּבִיכּוּל נוֹתֵן חֵזֶק לְכַנְסַת

בְּיוֹמָא דְעָקוּ. וְאַפִּילוּ נִשְׁמַתִּיה דְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ חִילָא
 וְתוֹקְפָא דִּילִיה אִיהוּ מְאִירי דְּבָבוּ לְקַבְּלִיה, דְּכַתִּיב צַר
 כַּחֲכָה, בְּגוֹן דְּאִיהוּ צַר לְגַבִּיה. אָמַר רַבִּי אַבְא
 בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחֵי דְּאוּרִייתָא וְכָל אַרְחֵי
 מִתְּתַקְּנוּן בְּדַקָּא יְאוּת, כַּמְּה סַיְגוּרִין קְיַיְמִין עֲלֵיה
 לְאַדְפְּרָא לִיה לְטַב.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לב) אִם יֵשׁ עָלָי מִלְּאָךְ מִלִּין אַחַד
 מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרוּ וַיִּחַנְנוּ וַיֹּאמֶר
 פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מְצֵאתִי כִפֹּר. הֲנִי קָרָאִי אִית
 לְאַסְתִּכְּלָא בְּהוּ, וְכִי לֹא אֶתְגַּלִּי כְּלָא קִמִּי קְדָשָׁא
 בְּרִידָה הוּא, דְּאִיהוּ צְרִידָה לְמִלְּאָכָא דִּיִּמָּא קַמִּיה טַב
 אִז בִּישׁ. אֶלָּא וְדַאי אַצְטְרִידָה. דְּכַד אִית לִיה לְבַר
 נָשׁ סַיְגוּרִין לְאַדְפְּרָא זְכוּ דִּידִיה קַמִּיה, וְלֹא אִית לִיה
 (לְבַר נָשׁ) קַיְימִין, בְּרִין וַיִּחַנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדַעְהוּ מִרְדַּת
 שַׁחַת מְצֵאתִי כִפֹּר.

לשון הקודש

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לב) אִם יֵשׁ עָלָי מִלְּאָךְ
 מִלִּין אַחַד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרוּ
 וַיִּחַנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת
 מְצֵאתִי כִפֹּר. בְּפַסְוִקִים הִלְלוּ יֵשׁ
 לְהַתְּבַנְּנוּ, וְכִי לֹא גִלּוּי הַכַּל לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ
 בְּרִידָה הוּא שְׂהוּא צְרִידָה מִלְּאָךְ שִׁיאֶמַר
 לְפָנָי טוֹב אִז רַע? אֶלָּא וְדַאי שְׂעָרִידָה,
 שְׂכַפְּאֶשֶׁר יֵשׁ לְאָדָם סַיְגוּרִים לְהַזְכִּיר

רִיב וְזַיְנִים לוֹ לְהִיּוֹת לוֹ קַטְנוּרִים בְּיוֹם
 צָרָה. וְאַפִּילוּ נִשְׁמַת הָאָדָם, שְׂהִיא כַח
 וְהַזְק שְׂלוֹ, הִיא יְרִיבָה שְׂלוֹ בְּנַגְדוּ,
 שְׂכַתוֹב צַר כַּחֲכָה, מְשוּם שְׂהוּא צַר
 אֶלָּא. אָמַר רַבִּי אַבְא, בְּשַׁעְתָּא שְׂבָן אָדָם
 הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְכָל דְּרָכֵי מִתְּקַנְתוּ
 כְּרָאוּי, כַּמְּה סַיְגוּרִים עוֹמְדִים עָלָי
 לְהַזְכִּירוּ לְטוֹב.